

Norges
vassdrags- og
energidirektorat

Agder Energi Nett AS
Postboks 634
4809 ARENDAL

Middelthuns gate 29

Postboks 5091, Majorstuen
0301 OSLO

Telefon: 22 95 95 95
Telefaks: 22 95 90 00
E-post: nve@nve.no
Internett: www.nve.no

Org.nr.:
NO 970 205 039 MVA
Bankkonto:
7694 05 08971

Vår dato: 06 MAI 2008
Vår ref.: NVE 200710374-3 emp/hgd
Arkiv: 623
Deres dato:
Deres ref.:

Saksbehandler:
Hans George Dahl
22 95 92 62

NVEs vurdering i klage på anleggsbidrag - vedtak

Sandtjørn Vel (SV) ved Lars Aasberg klager på Agder Energi Netts beregning av anleggsbidrag og mangelfull informasjon om beregningsgrunnlaget for anleggsbidraget. NVE har vurdert Agder Energi Netts beregninger av anleggsbidrag etter gjeldende regler i energiloven og tilhørende forskrifter. NVE finner at Agder Energi Nett (AEN) har et anleggsbidrag som er i strid med regelverket.

Saksopplysninger

SV klager i brev av 20. desember 2007 på AENs beregning av anleggsbidrag for Sandtjern hyttefelt i Sirdal. SV kager på tre forhold:

1. AENs mangelfulle og til dels villedende informasjon.
2. AEN har krevd inn et anleggsbidrag som utgjør nesten to og en halv ganger de reelle kostnadene ved å bygge ut feltet.
3. AEN krever inn beløp utover det AEN selv har oppgitt som samlede anleggskostnader.

SV får i brev fra AEN av 31. mai 2002 et overslag for strømtilknytning til fritidsboliger ved Sandtjern. I brevet gis et overslag over hva anleggsbidraget vil bli per hytte. Anleggsbidraget varierer med antall tilknytninger.

AEN opplyser videre i brev av 31. mai 2002 at: "Det tilbudet som blir det endelige, vil bli stående i "all" fremtid, og kun bli indeksregulert, eventuelt bli endret ved nye tilknytningsregler" og at AEN av det totale beløpet "tar en risiko på 10 %, mens de resterende 90 % må, uansett antall hytter, bekostes av utbyggerne. Det betyr at hvis f.eks. 60 % av hyttene knytter seg til nå med en gang, vil prisen for de hyttene som kommer senere bli den samme, men det vil ikke bli noe tilbakebetalt til de (60 %) hyttene, selv om disse da har betalt for 90 % av anlegget." AEN krever minst 50 pst. oppslutning for at anlegget skal iverksettes.

Hytteieernes oppfatning var at kostnadene i AENs brev av 31. mai 2002 var et kostnadsoverslag som senere ville bli erstattet av reelle tall. Aasberg opplyser at så aldri skjedde. Hytteeierne får senere opplyst at AEN hadde lagt arbeidet med strømtilknytning til Sandtjern ut på anbud og at kostnadene

var identiske med overslaget. Hytteeierne ba da i brev av 17.september 2003 om en bekreftelse på at de faktiske kostnadene stemte overens med AENs overslag gitt i brev av 31.mai 2002 og en avklaring på fordelingen av kostnadene mellom de ulike hytteeierne.

AEN svarer på hytteeiernes forespørsel i brev av 23.september 2003. AEN skriver at det er praktisk umulig å etterberegne anleggsbidrag hver gang det tilknyttes en ny hytte. AEN viser til EBLs standard avtale og vilkår for tilknytning at nye beregninger kan foretas etter gjeldene regler om 3 år. AEN unnlater å gå inn på hvordan totalkostnadene er fremkommet. Hytteeierne fant AENs brev lite tilfredsstillende og sendte derfor en ny forespørsel. Brevet ble aldri besvart. I brev av 25.september 2006 ber hytteeierne om nye beregninger av anleggsbidraget. AEN svarer i brev av 18.januar 2007. AEN skriver at:

- De har valgt prinsippet med forskuttering av anleggsbidrag.
- Det tilbudet som blir endelig blir gjort gjeldene for alle som tilknytter seg til fellesanlegget.
- 90 pst. av anleggskostnadene må dekkes av de hytteeierne som har bestilt tilknytning ved ferdigstillelse av anlegget. De resterende 10 pst. dekker AEN.
- Det vil ikke bli foretatt tilbakebetaling til de hytter som velger å koble seg til ved ferdigstillelse av anlegget, selv ved senere tilknytninger. Etterberegning av anleggsbidraget foretas kun i de tilfeller AEN ikke har foretatt forskuttering av investeringskostnadene og hvor tilknyttede kunder har dekket hele anleggskostnaden.

Av AENs brev av 18.januar 2007 fremkommer det for første gang for hytteeierne hva anleggskostnadene for anlegget ved Sandtjern er. De er på kr 1 430 000,-. AEN skriver videre at anlegget er bygd for 33 hytter hvor av 26 hytter meldte sin tilslutning ved ferdigstillelse av anlegget. Fratrullet AENs risiko på 10 pst. var anleggskostnadene som hytteeierne skulle dekke på kr 1 287 000,-. Det gav et anleggsbidrag på tilnærmet kr 48 700,- per hytte eksklusive bunnfradrag.

Aasberg skriver i brev av 20. desember 2007 at hytteeierne har krav på å få vite hvordan totalbeløpet på kr 1 430 000 er fremkommet, og at AEN ikke har anledning til å kreve inn mer enn hva de samlede anleggskostnaden som feltet har medført gjennom anleggsbidragene. Hytteeierne sendte derfor et nytt brev til AEN den 7.mars 2007 der de ba om å få:

- *"En spesifisert oppstilling over medgåtte kostnader som grunnlag for beregning av anleggsbidraget og*
- *en bekreftelse på at tilbakebetaling til hytteeierne vil finne sted med det overskytende beløp så snart AEN har fått dekket det forskutterte dvs de totale anleggskostnader."*

Brevet ble besvart av AEN den 30.mars 2007. AEN skriver at de ikke finner grunnlag for en etterberegning eller refusjon av innbetalt anleggsbidrag. AEN spesifiserer ikke i brevet beregningsgrunnlaget for anleggsbidraget.

Hytteeierne engasjerte videre en elektrokonseptent til å gjennomgå anlegget i detalj og til å sette opp en spesifisert liste over kostnadene i anlegget. Den aktuelle konsulenten finner at anlegget ved ferdigstillelse i 2007 ikke ville ha kostet mer enn kr 774 992,-. Korrigert for prisøkninger var ved ferdigstillelse i 2003 på kr 562 599,-. Så fremt ikke AEN kan dokumentere avvik fra konsulentens beregninger ber Aasberg i brev av 20.desember 2007 om at differansen med renter samt kostnader for utredningen utbetales til hytteeierne.

Aasberg skriver videre i brev av 20.desember 2007 at anlegget er bygd ut med en kapasitet som langt overstiger feltets behov, og at anlegget i realiteten er dimensjonert for fremtidig utvidelse.

Aasberg kommer med ytterligere kommentarer til AENs anleggsbidrag i brev av 31.mars 2008. Aasberg sammenlikner hva AEN har oppgitt som anleggskostnader ved utbygging, og hva Aasbergs konsulent har beregnet som anleggskostnader ved bygging anlegget til Sandtjern hyttefelt. Aasberg skriver at AEN har en overvurdering av kostnadene på størrelsesorden kr 700 000,-. Overvurderingen av kostnadene skyldes i stor grad at:

- AEN inkluderer utstyr og arbeid som enten ikke er utført/levert eller legger inn dyrere utstyr og arbeid enn det som er utført/levert.
- Forbrukt mengde er større enn det som er levert.
- Prisene er generelt overvurdert, og i noen tilfeller med mange hundre prosent.

I brev av 25.januar 2008 gir AEN sine kommentarer til klagen. AEN opplyser om at hytteeierne i brev av 7.juni 2002 gis tilbud om strømtilkobling mot et anleggsbidrag som vil være avhengig av antallet interesserte kunder. Det er et krav om at minst 50 pst. av hyttene tilkobles for at utbygningen skal være aktuell fra AENs side. 26 av 33 hytter ønsket tilknytning og anleggsbidraget ble på kr 44 700,- per tilknytning etter et bunnfradrag på kr 4 000,-. De 26 hyttene dekket da ca 90 pst. av anleggskostnadene og AEN forskutterte for 10 pst. pluss bunnfradrag.

Det aktuelle nettanlegget til Sandtjern er dimensjonert ut i fra kundens eget vekstpotensial. AEN viser til EBLs veileder om anleggsbidrag ved tilknytning av uttakskunder og mener at kunden kan belastes for merutgiften ved dimensjoneringen. Kunden kan belastes for merutgiftene fordi dimensjoneringen er gjort på bakgrunn av forventet vekst hos de eksisterende regulerte hytter og ikke beregnet på eventuelle ytterligere utbygninger. Anlegget ble dimensjonert for alle 33 hyttene og idriftsatt 23. juli 2003. I ettertid har ytterligere 5 hytter blitt tilknyttet. Disse 5 hyttene har betalt et anleggsbidrag på kr 44 700,-. De siste 2 hyttene vil bli tilknyttet i løpet av 2008.

Den opprinnelige kostnadskalkylen var beregnet på REN priser samt at det inneholdt et bidrag til høyspenningsanlegget i Donsen. Siden REN prisene medførte en systematisk underdekning på de fleste prosjekter i Agder la AEN i tillegg et påslag på REN prisene. Kalkylen var på kr 1 430 000,-. Høyspenningsanlegget i Donsen ble etablert i 2002.

De reelle kostnadene med andel av høyspenningskostnadene i Donsen var på kr 1 336 789,-. AEN skriver videre i brev av 25.januar 2008 at:

"AEN ved en slik forskuttering har tatt på seg en ikke ubetydelig risiko for antall fremtidig tilknytninger, betalingsvilje hos hytteeierne for beregnede anleggsbidrag, fremtidige kostnader og renteendringer, mv. Dette er kostnader som må kunne beregnes inn i sluttsommen slik at selv om kostnadsoverslaget tilsynelatende ikke stemmer helt med en direkte kostnadsdekning slik hovedregelen tilsier, vil disse usikkerhetsmomenter ved forskutteringsalternativer, medføre at Nettselskapene med hjemmel i forskriftens ordlyd kan beholde et såkalt "overskudd" på noen felt mens andre felt går i minus."

Anleggsbidrag må i følge AEN ses i sammenheng med nettselskapenes totale inntektsregime og dette taler for at man ikke kan vurdere hvert enkelt prosjekt for seg, men må se det hele i en større sammenheng. Dette gjelder særlig når de økonomiske konsekvenser av forskutteringsrisikoen strekker seg over tid.

Foreløpige betalinger fra anleggsbidrag er på kr 1 385 700,-. I forhold til de reelle kostnadene gir det et overskudd på kr 48 911,-. AEN skriver i brev av 25.januar 2008 at differansen på kr 48 911,- bør fordeles over de seks årene prosjektet har tatt før alle hyttene er tilkoblet. Overskuddet blir da fort

"spist opp" av inflasjon og risikogodtgjørelse. I tillegg bør differansen ses i sammenheng med alle AENs prosjekter i perioden.

De reelle kostnadene på kr 1 336 789,- er kr 93 211,- mindre enn det kalkulerte beløpet på kr 1 430 00,-. Kostnader som rentetap som en følge av senere tilknytninger, generell prisstigning, bunnfradrag og risiko gjennom AENs forskuttering av 10 pst. av kostnadene er i følge AEN ikke inkludert i de reelle kostnadene.

AEN skriver også i brev av 25.januar 2008 at prisen på anleggsbidraget ikke er stort sammenliknet med totalkostnadene ved utbygging av hytter, og kostnaden også av den grunn må anses av *"påregnelig størrelse for eierne."*

AEN bekrefter ovenfor NVE på telefon den 16.april 2008 at de om ønskelig kan dokumentere medgåtte kostnader ved tilknytningen av Sandtjern hyttefelt.

NVEs vurdering

NVE vurderer saken i lys av energiloven med tilhørende forskrifter. Det vises spesielt til forskrift av 11. mars 1999 nr 302 om økonomisk og teknisk rapportering, inntektsramme for nettvirksomheten og tariffen (kontrollforskriften). Kontrollforskriften gir nærmere rammer for hvordan nettselskapene skal utarbeide sine tariffen. I tråd med forskriften er nettselskapene selv ansvarlige for å fastsette tariffen som er i overensstemmelse med gjeldende regelverk. Dersom NVE likevel får informasjon om at et nettselskap har en tariffpraksis som er i strid med regelverket, kan NVE treffe vedtak med hjemmel i kontrollforskriftens § 18-1, som sier at: *"Norges vassdrags- og energidirektorat kan gi de pålegg som er nødvendige for gjennomføring av denne forskriften og vilkår satt i konsesjoner gitt av Norges vassdrags- og energidirektorat i medhold av energiloven."*

NVE vil innledningsvis påpeke at et forvaltningsorgan ikke har noen plikt til å imøtegå alt det en part har anført. NVE vil ta for seg partenes anførsler ut fra det som har relevans for saken og det som ellers er av betydning for å begrunne vår avgjørelse.

NVE legger til grunn at klagen dreier seg om tre forhold. De er a) anleggsbidragets størrelse, b) AENs etterberegningsmetode for anleggsbidrag og c) AENs mangelfulle informasjon om beregningsgrunnlaget for anleggsbidraget.

Hytteeierne engasjerte en konsulent til å gjennomgå anlegget i detalj. Konsulenten fant at anlegget med ferdigstillelse i 2003 ville ha kostet kr 562 599,-. Klager krever at AEN betaler differansen mellom konsulentens kostnader og de kostnadene AEN har lagt til grunn for beregningen av anleggsbidraget. Etter NVEs vurdering er det nettselskapene selv som normalt har de beste forutsetningene for å vite hvilke kostnader som følger av investeringer i sine nettanlegg, og at det derfor normalt er nettselskapenes beregnede kostnader som skal ligge til grunn for beregningen av anleggsbidrag. NVE tar i videre i behandlingen av klagesaken stilling til hvilke kostnader AEN kan legge til grunn i beregningen av anleggsbidraget.

I beregningen av anleggsbidraget til SV legger AEN til grunn REN kalkylepriser med et påslag. NVE har tidligere uttalt at bruk av kalkylepriser i enkelte tilfeller kan være en effektiv og hensiktsmessig metode for å gi brukerne signaler om kostnadene ved nettilknytninger. Det gjelder blant annet prissetting av lagervarer, kostnader ved prosjektering og reisekostnader. NVEs oppfatning er imidlertid at kalkylepriser med et påslag ikke bør ligge til grunn for beregningen av et anleggsbidrag. Om så gjøres må kostnadene over REN prisene kunne dokumenteres.

Hovedregelen er at det er de faktiske anleggskostnadene som bør ligge til grunn for beregningen av anleggsbidrag. Ved vesentlige innkjøp som er direkte til den enkelte utbygging eller tilknytning, og ved bruk av kostbare komponenter som for eksempel nettstasjoner, bør derfor de faktiske kostnadene ligge til grunn for beregningen. AEN opplyser at de reelle kostnadene ved utbygningen av Sandtjern hyttefelt var på kr 1 336 789,-. Inkludert i kostnadene var en andel av høyspentanlegget i Donsen.

Høyspentanlegget i Donsen ble i følge AEN etablert i 2002. Hvis AEN har en praksis som sikrer en ikke-diskriminering av sine kunder, kan AEN etter NVEs vurdering kreve at SV dekker en andel av høyspentnettet i Donsen.

NVE finner at AENs krav om minimum 50 pst. oppslutning for at utbygningen skal være aktuell er et brudd på § 3-3 i lov om produksjon, omforming, overføring, omsetning, fordeling og bruk av energi m.m. (energiloven). I § 3-3 om leveringsplikt står det at den som gis områdekonsesjon etter § 3-2 skal levere elektrisk energi til abonnentene innefor det geografiske området konsesjonen gjelder for. I forarbeidene til energilovforskriften (Ot.prp. nr 43 (1989-90)) er leveringsplikten nærmere presisert. I Olje- og energidepartementet kommentar på side 62 står det:

"Leveringsplikten innebærer en plikt for fordelingsverket å la abonnenten knytte seg til fordelingsnettet og til å levere energi til forbrukerne innenfor det området som plikten gjelder for."

Etter NVEs vurdering bryter AEN kravet om leveringsplikt ved å kreve minimum 50 pst. oppslutning for at utbygningen skal være aktuell.

Anlegget ved Sandtjern hyttefelt er etter NVEs oppfatning et radielt fellesnett. AEN kan da ikke kreve at de hytteeierne som velger å tilknytte seg nettet ved ferdigstillelse skal dekke 90 pst. av anleggskostnadene. NVE har tidligere uttalt at dersom anlegget er et radielt fellesanlegg kan kundene etter kontrollforskriftens § 17-5 dekke en forholdsmessig andel av kostnadene. Med forholdsmessig andel menes at kunden ikke skal belastes kostnader som skyldes at kapasiteten i overføringsanleggene overgår kundens effektbehov. Hvis det er sannsynlig at flere vil tilknytte seg det aktuelle fellesnettet etter ferdigstillelse, bør heller ikke kunder som tilknyttes ved ferdigstillelse belastes kostnader som skyldes at standardkomponentene overstiger kundens behov.

Per 18.januar 2007 var 31 hytter tilknyttet anlegget. Det gir AEN en inntekt via anleggsbidrag på kr 1 385 700,-. Det er kr 48 911,- over det AEN selv har oppgitt som kostnadene ved anlegget, inkludert høyspentanlegget i Donsen. AEN har også et bunnfradrag på kr 4 000 per hytte. AEN har dermed krevd inn kr 172 911,- mer enn anleggskostnad fratrasket bunnfradraget til de 31 tilknyttede hyttene.

I kontrollforskriftens § 17-5 femte ledd står det at anleggsbidraget maksimalt kan settes til anleggskostnad for anlegget minus tilknytningsgebyr, og AEN har etter NVEs vurdering ikke anledning til å dekke mer enn anleggskostnadene gjennom innkreving av anleggsbidrag. Et anleggsbidrag kan heller ikke justeres for risiko, inflasjon, renter eller liknende. Anleggsbidraget er et beregnet investeringstilskudd ved tilknytning av en ny kunde eller ved forsterkning av nettet til en eksisterende kunde. Nettselskapene kan fordele anleggskostnadene over en tiårsperiode, men anleggsbidraget skal uansett henspeile kostnadene ved ferdigstillelse av anlegget.

AEN opplyser i brev av 25.januar 2008 at det er det tilbudte tilknytningsbeløp som hovedsakelig kommuniseres som det endelige beløp. Etter NVEs oppfatning kan en slik praksis medføre at kunder blir krevd for mer enn de faktiske kostnadene som følger av en tilknytning eller forsterkning.

Et av hovedformålene med tariffer, og da også anleggsbidrag, er å gi brukerne signaler om de samfunnsøkonomiske kostnadene ved tilknytning og bruk av nettet. Innkreving av anleggsbidrag kan derfor ikke sees i sammenheng med andre utbygninger. At AEN dekker inn mer enn anleggskostnad i noen utbygninger og mindre i andre utbygninger er ikke relevant for fastsettelsen av anleggsbidrag. Det er kostnadene ved det aktuelle anlegget som skal ligge til grunn for beregningen av anleggsbidrag.

AEN skriver også i brev av 25.januar 2008 at det aktuelle anlegget er dimensjonert etter forventet vekst i forbruket hos de eksisterende regulerte hyttetomtene. I følge kontrollforskriftens § 17-5 sjette ledd kan anleggskostnad settes lik nødvendig kostnader ved tilknytningen eller forsterkningen. Kostnader som følger av en dimensjonering over hva som er nødvendig for tilknytning kan etter NVEs vurdering ikke inngå i beregningen av anleggsbidraget. AEN kan ikke legge kostnader forbundet med forventet fremtidig økt forbruk og effektetterspørsel i bergningsgrunnlaget for anleggsbidraget.

I kontrollforskriftens § 17-5 åttende ledd står det:

"Nettselskapet skal på forhånd informere kunden om innkreving av, og beregningsgrunnlaget for, anleggsbidraget."

Kundene skal altså bli informert om grunnlaget for anleggsbidraget før de fatter en avgjørelse om tilknytning eller ikke. Grunnlaget er etter NVEs vurdering mer enn bare informasjon om antatt størrelse på anleggsbidraget. De ulike kostnadene som ligger til grunn for anleggsbidraget skal være spesifisert.

AEN skriver i sitt brev av 25.januar 2008:

"Prisen på anleggsbidraget er ikke stor sammenliknet med totalkostnadene ved utbyggingen av hytter og kostnaden må derfor, også av den grunn, anses som påregnelig størrelse for eierne."

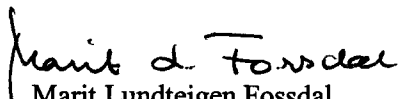
Totalkostnadene for utbygging av hytter og andre prosjekter ikke relevant i beregningen av anleggsbidrag. Det er de nødvendige anleggskostnadene som skal ligge til grunn for beregningen av anleggsbidrag.

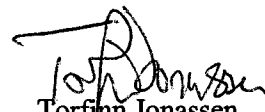
Konklusjon

NVE finner at Agder Energi Netts beregning av anleggsbidraget til Sandtjern hyttefelt er i strid med § 17-5 i kontrollforskriften og § 3-3 i energiloven. Agder Energi Nett kan kun inkludere kostnader som følger av hytteeierens tilknytning i beregningsgrunnlaget for anleggsbidraget. Agder Energi Nett kan heller ikke kreve at minimum 50 pst. av hyttene ønsker å tilknytte seg nettet for at en utbygning skal være aktuell. NVE ber Agder Energi Nett om å beregne nytt anleggsbidrag til hytteeierne i Sandtjern hyttefelt innen 30.mai 2008. Kopi av anleggsbidraget sendes til NVE. NVE ber også Agder Energi Nett om å dokumentere ovenfor NVE medgåtte kostnader forbundet med utbygningen av Sandtjern hyttefelt.

Denne avgjørelsen kan påklages til Olje- og energidepartementet innen tre uker fra det tidspunkt underretningen er kommet fram til partene, jf forvaltningslovens kap VI. En eventuell klage skal begrunnes skriftlig, stiles til Olje- og energidepartementet og sendes gjennom NVE.

Med hilsen

Marit Lundteigen Fossdal
avdelingsdirektør

Torfinn Jonassen
seksjonssjef